

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Servii E Societate Iesv Amicus Fidelis Vsque Ad
Mortem: Sive Modvs Ivvandi Moribvndos, Ægris, Sanisqve
Perinde Vtilis**

Servius, Philippe

Leodii, 1648

De dubijs occurrentibus circa administrationem Sacramenti Extreme
Vnctionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60032)

AMICVS FID. Quid faciet moribundus a Mer-
 si nullus omnino adsit sacerdos qui ei sa-
 cram hostiam prebeat? Sac. q.

PHIL. Laicus, & potiori iure Sacer- 82. ar.
 dos, si minister idoneus non adsit, po- 3. n. 3.
 test seipsum communicare exemplo Regi-
 Mariæ Scotiæ Reginæ. a sup. citat. naldus

AMIC. FID. Quid faciendum cum agro to. 2. l.
 qui laborat difficultate aliquid trans- 29. c. 5
 mittendi? iustitia boue bulli 6. 9. 5. n.

PHIL. Potest ei dari communicatio im- 39.
 posita hostiæ particula in cochleari Iacobus
 cum vino. b 7. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. Gra-

Ita & metu contagionis dari pote- nado de
 rit peste infecto Venerabilis hostia in Sac. in
 cochleari argenteo. 3. part.
 3. part. 6
 tract.

**De dubijs occurrentibus circa ad- 12. dis.
 ministrationem Sacramenti** 1. n. 4.

Extremæ Vnctionis. b Præ-
 positus

PHILARETVS. in 3. p.
Renouandum est quotannis oleum D. Th.
 infirmorum, vetusque in Ecclesia 9. 80.
 comburendum, vel in piscinam inj- dub. 2.
 ciendum.

T. 2. Si Suarez
 item in 3. part. dis. 67. sect. 6. §. secundus casus.

E Ri- Si tamen nullum sit oleum nisi ve-
tuali tus poterit eo inungi moribundus ;
Roma- ideoque afferuari solet vsque dum no-
no. uum habeatur.

Parochus licitè potest oleum oli-
 uarum, non consecratum miscere con-
 secrato, quando timet ne consecratum
 non sufficiat: vtrumque enim per ad-
 missionem censetur consecratum, mo-
 dò illud quod additur sit minoris
 quantitatis quàm consecratum. Bo-
 nacina to. I. fol. 309. n. 8.

Quinque corporis partes, præcipuè
 vngi debent, quas veluti sensuum
 instrumenta homini natura tribuit;
 nempe oculi, aures, nares, os, & manus.

Vnctio in pedibus & renibus pro
 loci consuetudine adhibenda vel o-
 mittenda. Renum tamen in fæminis
 honestatis causa omitti debet.

Manus verò, quæ reliquis infirmis
 interiùs vngi debent, Presbiteris ex-
 terius vngantur, quia semel in palma
 inuncti sunt, cùm sacerdotio initia-
 rentur.

AMICVS FID. *An omnes illi sensus ex-
 terni semper inungendi?*

PHIL.

PHIL. Licebit Parocho, in morbis a Lay^o
 contagiosis inungere vnicum corpo *man in*
 ris sensum, verbi gratia, manum so- *Theol.*
 lam, vel oculum solum ac vti formu- *moral.*
 la hac verborum generali: Per istam *l. 5. tr.*
 sanctam Vnctionem & suam pijsi- *8. c. 3.*
 mam misericordiam, indulgeat tibi *nu. 3.*
 Dominus quidquid per visum, audi- *Co-*
 tum, odoratum, gustum & tactum de- *ninch.*
 liquisti. *a*

Philibertus Marchinus, licet in alia *D. 3.*
 sit opinione, nihilominus casus tres *Sylvius*
 ponit in quibus id liceat. *in 3. p.*

Primus est, si periculum sit ne in- *q. 22.*
 firmus moriatur antequam absoluan- *art. 7.*
 tur omnes vnctiones. *adde*

Secundus, si Minister nimum sibi *his*
 metuat à contagione. *Theo-*

Tertius, si multi alij inungendi, *logos*
 quibus omnibus fieri satis non pote- *Loua-*
 rit, si quinque vnctiones distinctæ ad- *nienses*
 hibeantur. Ita ille. *b*

Non improbabiliter censent aliqui *b Mar-*
 viri docti, sufficere in magnis pericu- *chinus*
 lis vngere vnum, vel alterum sensum *de peste*
 magis obuium, proferendo verba illi *part. 3.*
 Vnctioni respondentia. *c. 6. n.*

T 3

Ita 16.

Ita Doctores Louanienses, ita Pa-
storale Mechliniense, ita Suarez &
Henriquez qui existimant probabile
esse singulas Vnctiones conferre par-
tem aliquam gratiæ quæ sufficit ad
tollenda peccata lethalia; & adeò in
casu necessitatis licere ministrare hoc
Sacramentum quasi dimidiatum, ap-
plicando dumtaxat partem vnã il-
lius aut alteram.

Jacobus Marchantius in candela-
bro de Sacram. tract. 6. lect. 3. dicit
hanc opinionem omninò probabilem
esse, ideoque à multis in praxi, hoc
tempore vsurpari.

Nota peste laborantes posse inungi
virgula aliqua oblonga siue argentea,
siue lignea.

Quia eiusmodi instrumenti vsus,
non infert vllam huic Sacramento ir-
reuerentiam, & multum confert ad
vitam ministrantis conseruandam.

AMICVS FID. *Quid agendum cum ijs
qui inciderunt in amentiam?*

PHIL. Eis ministranda est Extrema
Vnctio, etiamsi valentes eam non ex-
petierint.

Qui enim cum valerent, debite Sa-
cramenta alia perceperunt, censentur
habere virtualem semper & interpre-
tatiuam intentionem etiam illud per-
cipiendi. *a*

donicus
Mera-
tius in
D. Th.
tom. 3.

Zambranus addit phreneticum vel
furiosum si resistat, fortiter tenendum
vel ligandum. *b*

tra. de
Extr.
Vnct.

AMIC. FID. *Quid agendum cum pueris?*

Sacius

PHIL. Post septennium, nisi constet
eos carere vsu rationis, danda Extre-
ma Vnctio, licet numquam commu-
nicauerint. *b*

tra. 3.
to. 1. c.
5. &
alij.

In dubio autem an habeant vsum
rationis possunt inungi sub conditio-
ne. *c*

b Lay-
man in
Theol.

AMICVS FID. *Quando adhibenda
Extrema Vnctio?*

Ex-
moralis
l. 6. tr.

PHIL. Peccant ministri qui non ad-
hibent hoc Sacramentum, vel amici

7. c. 4.
nu. 2.

qui non accersunt ministrum donec
infirmus iam iam exhalaturus est ani-
mam, & vsu rationis destituatur; quia
vsus rationis & deuotio infirmi plu-
rimum confert ad effectum huius Sa-
cramen-

Zam-
branus
de casi-
bus rep.
mortis

T 4

cramen-
occur-

rentibus in cap. de Extr. Vnct. dub. 1. & alij. *b* Za-
branus supra. *Sacius in selectis disp. 27. nu. 17.*

occur-
b Za-
branus

sonius cramenti. Et Sacramentum hoc con-
to. 2. in fert vires contra tentationes quæ so-
3. part. lent præcedere priuationem vsus ra-
q. 32. ticnis, cum destitutus ratione non sit
art. 8. capax tentationum, neque leuaminis
b Idem contra vim morbi. Ita Bellisonius. a
dicunt Bellarminus lib. 2. de Arte bene
Ioann. moriendi cap. 8. reijcit causam cur
de la multi ægri non conualescant, in tardi-
Cruz tatem illam petendi Extremam Vn-
in di- ctionem, ait enim: cur autem rarissi-
rect. mè conualescant ægri nostro tempore
consci- hac Vnctione suscepta, ratio est. —
entia Quia seriùs quàm oportet hoc Sa-
2. de cramentum exhibetur ægrotis: ne-
Sacra. que enim per hoc Sacramentum mira-
Vnct. cula expectanda, quale miraculum es-
dub. 3. set, si is qui agit animam continuò
concl. 3 conualesceret. Verùm si hoc Sacra-
Piri- mentum conferretur ægrotis quando
gianus periculosè laborare incipiunt, sæpè vi-
in 4. deremus effectum sanitatis, quæ non
Sentē- quidem momento, sed tempore suo
tiarum succederet, &c. b
tit. 2. AMICVS FIDEL. An iteranda Extrema
dist. 23 Vnctio?
q. vnica PHIL. Iterari potest hoc Sacramen-
art. 5. tum,

tum, quia characterem non imprimit.

Et quidem in diuturnis morbis ut
hydropisi & Hectica ubi semel pericu- a Em-
lum desijt, si recrudelcat; toties est manuel
iteranda extrema Vnctio quoties peri- Sa ver-
culum recruduerit, ut infirmus nouum bo Ex-
habeat leuamen in nouo articulo trem a
mortis. a Vnctio.

Quocirca Concilium Trid. sess. 14.
c. 3. de Extrema Vnctione sic pronun-
tiat. Quod si infirmi, post susceptam
hanc Vnctionem conualuerint (hoc
est vel omninò recuperauerint vale-
tudinem vel ad tempus meliùs se ha-
beant & euaserint periculum mortis)
iterum subsidio huius Sacramenti iu-
uari poterunt cùm in aliud simile dis-
crimen inciderint.

AMICVS FID. *Quis minister huius Sa-
cramenti?*

PHIL. Solus Parochus: Ex commis-
sione quilibet Sacerdos; nunquam au- b Fil-
tem eo inferior. b liucius.

Seruet ritus & cærimonias in suo
Episcopatu consuetas; caueat præter-
mittere orationes adhiberi solitas, nisi

T 5

proxi-

proximum mortis periculum suadeat
tantisper differendas, usque dum es-
sentialia Sacramenti peracta sint, resu-
mendas verò, si infirmus adhuc super-
stes sit. Ita in morali sua Theolog.
Martinus Bonacina. Vide etiam Tan-
nerum num. 4. disp. 7. quæst. 1. dub. 3.
nu. 85.

a *Præ-* AMICVS FID. *Quid si Minister huius*
positus Sacramenti sit suspensus, vel nominatim
in 3. p. excommunicatus?

q. vnic. PHIL. *Cùm censuræ pro Ecclesiasti-*
de Sac. ca disciplina institutæ fiat, non debent
Extr. vergere in detrimentum animarum.

Vnct. *Et cùm Ecclesia propter longè infe-*
dub. 6. riorem utilitatem permittat cōmer-
num. cium cum nominatim excommunica-
144. *to, non censetur hoc in casu illud pro-*

b *Dia-* *Suadet Diana, quidquid contradicant*
na par. aliqui, hanc Præpositi sententiam non
5. tra. *esse deserendam. b*

3. Re- AMICVS FID. *Quid si templum sit sub*
solut. interdicto?

77. PHIL. *Tempore interdicti, moribun-*
dus sensibus destitutus qui Sacramen-
ta alia suscipere non potuit, iungi
potest,

potest, ne omninò sine Sacramentis
discedat. *a*

Diana Parochos admonet, vt si ca-
sus iste occurrat, sententiam hanc in
favorem animarum amplectantur, &
sine metu in praxim deducant. *b*

Quærit Diana parte quarta tract. 3.
Resol. 91. An Parochus peccet mor-
taliter, qui timens vocari de nocte ad
moribundum, defert secum domum
suam oleum Extremæ Vnctionis, vel
reuerfus ab Vnctione infirmi, non re-
fert ad Ecclesiam?

Respondet Barbosa de officio Pa-
rochi cap. 22. nu. 44. id quidem fieri
non debere: quod si tamen fiat citra
scandalum vel periculum irreuerentiæ
non videri esse peccatum mortale:
crediderim ego nec veniale, si iusta id
de causa ac decenter fiat.

Hinc tamen aduertant Parochi,
quantam rationem habere debeant re-
uerentiæ ac munditiei, si quando ca-
sus tulerit vt Oleum sacrum, domi
suæ, ad tempus asseruandum sit.

NOTA.

Nonnullos interdum reperias, qui,
postea-

a Zā-
branus

de ca-

sib. tēp.

mortis

c. 5. du.

7. n. 5.

Henri-

quez l.

3. c. 10

num. 3.

b Dia-

na par.

3. tr. 4.

Resol.

191.

posteaquam moribundum oleo sacro
inunxerunt omnes se boni Pastoris nu-
meros expleuisse arbitrentur: ideò que
curam eius deponant omnem, neque
de eo postea reuisendo quidquam la-
borent. Euellenda stirpitis ex eorum
animis ea opinio est.

Extrema Vnctio conducit, fateor,
& quidem plurimum aduersus tela
nequissimi ignea, quibus hominis cal-
canco insidiatur; at hominem impec-
cabilem non reddit, neque à tentatio-
nibus immunem; proinde animandus
atque adeò adiuuandus est quamdiu
in agone contendit. Tantùm abest vt
minui iam possit, vt etiam augeri de-
beat pastoris vigilantia. Imitandi sunt
industrij mercatores, qui naues pre-
tiosis onustas mercibus portum licet
ingredientes, accurare non desinunt;
memores vel in portu naufragium, vel
in exscensione detrimentum metuen-
dum esse. An merx vlla, animarum
merce pretiosior?

AMIC. FID. *Quid ergo agendū porrò?*

PHIL. Reuisat, inquā, ægrum sæpiùs:
soletur illum: intelligat an graui ali-
qua

qua aut molesta tentatione pulsetur, & remedia præscribat opportuna. Quòd si diutiùs duret languor, intelligat an nihil sit noua confessione expiandum? An panis cælestis desiderio aliquo teneatur. Agentem animam si fors repererit, campani æris indicio, vrbis aut pagi incolas, accolasque admoneri curet vt precibus suis moribundum adiuuent. Mos ille Leodina in Ditione hæctenus salutariter admodum obseruatus, constanter retinendus est: atque vtinam toto Christiano orbe vsurpetur! tunc enim, si vnquam, feruentissimæ ad Deum pro agonizante funduntur preces, etiam ab ijs quibuscum, moribundoque, inimicitia olim non leues, simultatesque intercedebant. Ferit nimirum, & potenter ferit, non modò corporis, sed & animæ fores, ferale illud cymbalum, perinde atque si cum Ecclesiastico diceret: *Memento nouissimorū, & desine inimicari.* Eccl. 28.

Opinione atque adeò voluntate nostra diutiùs in salebroso hoc scriptio- nis genere demoramur.

Claudite

Claudite iam riuos pueri, sat prata biberunt.

AMICVS FID. Opportunè puero-
rum mentionem ingessisti: heu! fle-
bunt illi, haud dubiè, si indonatos ita
præterieris.

PHIL. Quid mihi cum pueris vitæ
ianuam ingredientibus? viuant illi &
diu viuant: negotium cum moribun-
dis mihi est; fuit, inquam hæctenus;
nunc obligatam exolui fidem.

AMICVS FID. Quasi verò mori-
bundorum catalogo expungendi sint
pueri: Parcas, pueris non parcere, iux-
ta mecum intelligis Philarete; quàm
sæpè vix nati denascuntur! pari tamen
cum adultis æternæ mortis periculo,
si non etiam maiore, exponuntur. Age
ergo, veluti Opilionibus agnelli (mini-
ma licet gregis portio) ita & Pastori-
bus, atque ad eò tibi Philarete, paruuli
istricordi esse debent.

PHIL. Verè (vt omnia) Eccl. c. 18.
Cùm consummauerit homo, tunc incipiet.
At, quale erit istud Hysteron prote-
ron? ab Extrema Vnctione, quæ fit in
morte, ad primam quæ fit in vitæ ia-
nuæ

na, id est in Baptismo. Ne verò contra Baptismi ordinem aut dignitatem aliquid moliamur, pauca dumtaxat ex eo, in gratiam paruulorum, per modum Appendicis delibabimus.

A P P E N D I X

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

Quenam materia Baptismi?

Materia remota Baptismi, est aqua naturalis: proxima verò, est externa corporis ablutio; siue fiat ea per immersionem corporis in aquam, siue per infusionem, siue etiam (in necessitate) per adspersionem. Neque tamen omnis aqua, licet vera & naturalis, idonea est ad baptizandum, nisi sacris in fontibus benedicta sit (intelligendum Baptismus in Ecclesia, de morte, solemniter celebratur) nam si urgente necessitate aliqua Baptismus, extra Ecclesiam sine cærimonijs moribundo conferatur, quælibet aqua (modo naturalis sit) ad baptizandum idonea erit.

Dicitur,